

Stockholms
stad

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning
Årstabergs förskolor

Tjänsteutlåtande

Dnr: HÄ 2024/696

Handläggare

Lena Berg
Telefon:08-50823235

Till

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-03-20

Verksamhetsberättelse 2024

Årstabergs förskolor

Årstabergs förskolor

start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	10
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	14
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	16
Uppföljning av ekonomi	18
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	18
Investeringar	19
Medel för lokaländamål	19
Övrigt	19
Systematiskt kvalitetsarbete	19
Övrigt	20
Redovisning av synpunkter och klagomål	22

Sammanfattande analys

Arbetet med mål, förväntade resultat och utvecklingsområden har pågått enligt den plan som vi beskrivit i vår verksamhetsplan för 2024.

I och med att det kom en ny rektor och en ny biträdande rektor till enheten under förra året har det varit viktigt och är viktigt att enheten har fått hålla i och hålla fast vid det som påbörjats. Det har medfört att enheten har arbetat med att fördjupa arbetet kring de fokusområden som råder, Tillgänglig förskola, Social hållbar utveckling samt Estetiska uttrycksmedel så som skapande, dans, drama osv. Det tenderar förståelse och fördjupat lärande hos både pedagoger och barn.

Enheten har under året haft en stor utmaning i att få en budget i balans då vi avslutade 2023 med ett stort underskott.

I och med det underskott enheten hade under 2023 har vi under 2024 bedrivit enheten mer resurseffektivt. Då har varit viktigt att vi haft en öppen, transparent dialog i enheten med att fortlöpande informera om det ekonomiska läget så att alla medarbetare förstått varför vi tar de beslut vi tar. Vi har tydliggjort olika nyckeltal för att alla ska ha fått en klarare bild av intäkter och utgifter. Vi har sett över organisationen kring grundbemanning och tydliggjort för alla medarbetare eventuella ändringar. Om vi behövt gjort ändringar på grund av ekonomin har vi varit tydliga med till alla medarbetare vad beslutet beror på.

Vi har tydliga rutiner kring inköp av material och förbrukningsvaror. Vi har sett över våra övriga kostnader och vi har gjort och gör medvetna val kring inköp och renovering och upprustning av lokaler. Då vi haft en hög andel korttidsvikarier som tärt på vår ekonomi har vi justerat rutiner under året. Vi har testat under året att ha egna timvikarier i stället för bemanningsföretag. Vi ser att det har gett ett positivt resultat.

Vi har arbetat för att förskolorna ska stötta varandra och välja att samarbeta och stötta varandra framför att sätta in vikarier. Att stärka medarbetarnas känsla för hela förskolan, hela enheten är något vi arbetat och arbetar med.

Vad det gäller klimatmålen så är enhetens kockar bra på att köpa in livsmedel med så låg klimatpåverkan som möjligt, men i och med att de ekologiska inköpen ökat i pris har det varit svårt för kockarna att nå årsmålet där.

De pedagogiska miljöerna är genomtänkta och föränderliga och gynnar utforskande, lek och lärande i samspel mellan barnen. En lärmiljö där varje barn ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och aktivt bidra med sina tankar och idéer. Barnen får reflektera över demokratiska värderingar såsom att lyssna på varandra, turas om och visa respekt för varandra, vilket i sin tur främjar en ökad medvetenhet om rättigheter och respekt för varandras åsikter. Detta stärker barnens förmåga att kommunicera och samarbeta i grupp, samt deras deltagande i estetiska uttrycksformer såsom att skapa egna teatrar där barnen framträder för varandra med utgångspunkt från olika sagor eller böcker.

Kvalitet och utvecklingsarbete

Arbetet med att använda oss av skolverkets modul Tillgänglig förskola startades upp under

höstterminen 2023 och har fortgått under vårterminen 2024. Enheten har format sin egen agenda med inspiration och stöd av skolverkets moduler.

I enheten finns flera stödfunktioner som bidrar till vår utvecklingsinriktade organisation. Förutom olika pedagogiska reflektionsmöten och workshops erbjuder vi också praktisk handledning i de olika arbetslagen. Våra processer är meningsskapande så att alla förstår syftet med varför vi gör vissa handlingar och att det ska ge ett mervärde. Medarbetarnas organisationsidentitet påverkar möjligheterna till ett kollektivt lärande i en gemensam riktning. Vi pratar mycket om riktning och ramar, men värnar också om att det ska finnas en stor frihet för medarbetarna att utforma och påverka sina arbetsuppgifter inom ramarna. Delaktighet och inflytande i kombination med ansvar och förtroende främjar en god och hälsosam arbetsmiljö.

Utbildningsplanen är en del av enhetens systematiska kvalitetsarbete och följs upp genom hemvisternas/avdelningarnas reflektionsunderlag i OneNote, pedagogisk dokumentation på hemvisten/avdelningen samt genom undervisningsplaner och lärloggar i Skolplattformen.

De veckovisa förskollärarmötena är ett annat viktigt forum som vi utvecklat. Samordnarna leder mötena och även här finns en plan för innehåll och upplägg. En gång per månad finns stöd från ledningen med, så att en kontinuerlig kompetensutveckling och uppföljning sker. Fokus under läsåret är enhetens Utbildningsplan. Vi arbetar med att utveckla vår Utvecklingstimme i samband med APT så att pedagoger mer och mer kommer att involveras och planera för den tiden. Målet har varit och är att öka det kollegiala lärandet än mer och dela goda exempel som finns i enheten. Vi har kommit en bit på vägen.

Verksamhetsplan 2024 har kommunicerats i enheten fortlöpande och konkretiserats genom att varje avdelnings planering har utgått från den samt enhetens Utbildningsplan.

Barn hälsa teamet har bidragit med föreläsningar samt handledning till enhetens pedagoger. I enheten finns många barn i behov av särskilt stöd och för att kunna möta upp dem på deras nivå krävs det ett nära samarbete med specialpedagog, barnpsykolog, logoped osv. I de arbetslag vi sökt handledning är dessa samarbeten igång.

Då ledningsgruppen är en relativt ny grupp har det varit viktigt att få kontinuitet kring när vi möts och en tydlig agenda på träffarna. En förmiddag i veckan och vid behov utökad tid. Det har blivit bra och kommer fortgå framöver.

Kompetensutveckling

Arbetet med Skolverkets modul Tillgänglig förskola har fortgått under vårterminen. Syftet var att höja kompetensen i hela enheten gällande arbetet med barn med särskilda rättigheter samt att arbeta mer systematiskt med en inkluderande förskola. Detta arbete kommer fortgå.

Vårterminen startade med en planeringsdag för hela enheten med en föreläsning och workshops genom Barn hälsa teamet, Att förstå och stödja utagerande barn i en grupp. Detta som en del i arbetet med Tillgänglig förskola och Social hållbar utveckling. Detta uppskattades mycket av pedagogerna i deras fortsatta arbete.

Stadsdelens satsning kring kompetenshöjande utbildning för förskollärarna i deras ledarskap fortsätter för enheten. Under vårterminen deltog två av enhetens förskolor och under

höstterminen ytterligare två förskolor. Till vårterminen 2025 deltar vår sista förskola. De olika utbildningsinsatserna har samordnats så att satsningarna har gått att genomföra utan för stora störningar i verksamheten.

Barn hälsa teamet i stadsdelen har och erbjuder flera olika utbildningar och föreläsningar under 2024. Pedagoger från enheten har tagit del av bland annat utbildning i TAKK (Tecken som alternativ kommunikation). Pedagogerna har uppskattat de utbildningar som Barnhälsa teamet har och det kommer enheten nyttja även under 2025.

Inför att frånvaro/närvaro systemet byts ut till Tempus har tid för fortbildningsinsatser kring det nya systemet prioriterats.

Stadsdelsförvaltning gör en gemensam satsning och investering i medarbetarskap. Förvaltningen har valt att arbeta utifrån ett material baserat på boken ”En liten bok om medarbetarskap” av Stefan Söderfjäll. Enheten kommer att arbeta med detta under vt 2025

Medarbetarnas delaktighet

Genom en öppenhet och en transparens i organisationen ska varje medarbetare känna sig trygg i att utföra sitt arbete. Medarbetarna ska genom t ex. APT, fredagsinformation från rektor, tillgänglig ledning, handledning, forum för kollegialt lärande, årshjul, kalendarium, skyddsronder, medarbetarsamtal, kunna känna sig hörd och lyssnad på. Det finns en tydlighet i allas rättigheter och skyldigheter.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

— Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Andel barnskötare med barnskötareutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)						Fastställs 2024	2024
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	36 %	1,4 %	34 %	29,5 %	37,3 %	Ökning	VB 2024
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Enheten har en grundbemanning med en förskollärare per barngrupp. Alla förskollärare arbetar inte heltid vilket kan göra att det avviker i siffrorna. Enheten har inte ekonomiska möjligheter att öka andelen förskollärare.							
  Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	5,3 st			5,4 st	4,9	4,9	VB 2024
Analys Vi når inte årsmålet, ekonomin tillåter inte det. Vi har också fyllt på platser då det har varit ett visst tryck på platser.							
  Antal barn per grupp	17,8 barn/avd.			18,3 barn/avd.	15	15	VB 2024
Analys Vi når inte årsmålet. Det handlar om att få en ekonomi i balans men också tryck på platser. våra förskolors utformning gör att vi har utvidgade avdelningar, fler barn i grupper men då arbeta i mindre grupper. Detta kan påverka hur siffrorna ser ut.							
  Antal barn per legitimerad förskollärare	18,4 st			18,2 st	15 st	Minsknin g	VB 2024
Analys Enheten har inte uppnått årsmålet med antal barn per förskollärare. Vi har en förskollärare per barngrupp som grundbemanning och kan inte utöka det av ekonomiska skäl. Vi har även fyllt grupperna då vi haft ett tryck på platser. Alla förskollärare arbetar inte heltid vilket kan ge en avvikelse.							

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en inkluderande utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete genomsyrar hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2024-12-31	
<p>Analys</p> <p>Arbetet fortgår enligt planering och utvecklas ständigt. I enhetens Estetgrupp utmanas pedagogerna med kollegialt lärande vilket bidrar till utvecklande och utmanande läs och lärmiljöer. De framtagna dokument som enheten har kring lärmiljöer bidrar till en utveckling av läsmiljöer.</p> <p>Den pedagogiska miljön såväl inne som ute har ett medvetet utformande för olika typer och platser för möten och samspel mellan barn och vuxna och erbjuder ett varierat och rikt pedagogiskt material som uppmuntrar till språkutveckling. Flerspråkighet och minoritetsspråken stärks i den pedagogiska miljön som en del av barnens möjlighet till identitetsutveckling genom litteratur och digitala verktyg.</p>			

Enhetsmål: Varje barn i Årstabergs förskolor har ett rikt och varierat språk.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen har ett rikt och varierat språk där de kan kommunicera och uttrycka sig på olika sätt. Barnen har genom att ha tillgång till en språklig miljö med varierat utbud av böcker, berättande och högläsning utvecklats i sitt språk.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet har uppnåtts.

Det finns ett gediget basmaterial på alla hemvister och även lärmiljöer som fungerar väl och stödjer barnens lärande. Vi arbetar med grupper i gruppen och har tydliga strukturer som revideras kontinuerligt.

Vi har ett årshjul som vi följer vilket gör att det mesta genomförs.

Den utbildningsplan med fokus- och fördjupningsområden som arbetats fram har hjälpt pedagogerna att hålla rätt fokus och vårt systematiska kvalitetsarbete med kontinuerliga uppföljningar bidrar till att det vi föresatt oss blir genomfört.

Vi är alla mottagare och medskapare av en berättelse! När vi läser en bok, ser en film eller teaterföreställning, så gör vi den till vår egen. Högläsning kan skapa magi, gemenskap och en framtida läslust.

För att få ett interkulturellt perspektiv läser vi böcker från och om olika kulturer samt tar tillvara på den språkbank som finns på förskolorna. Vi läser böcker ur olika genrer - sagor, fakta, instruktioner och berättelser.

Vi har planerade och spontana boksamtal som utgår från barnens egna erfarenheter, tankar och idéer samt undersöker begrepp och bilder. Vi tittar på hur boken börjar och slutar, hur författaren bygger upp historien, och vad som skulle kunna hända sen. Vi utmanar barnen att jämföra verklighet och fantasi samt uttrycka sina egna åsikter. Vi följer upp högläsningen och

boksamtalerna med estetiska uttrycksformer - dans, teater, måleri, skulptur, drama och digitalt skapande.

Vi kan se att barnen, genom att de får reflektera, vara med och fundera, tycka till, så visar barnen på intresse och nyfikenhet för språk och litteratur.

Enhetsmål: Varje barn i Årstabergets förskolor har tillgång till rika inkluderande lärmiljöer som skapar nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Genom enhetens basmaterial som är anpassat efter barnens behov och intressen erövrar barnen kunskap genom lek och lustfyllt lärande både inomhus och utomhus.

Barnen har utvecklat sin kreativitet och sin skapande förmåga med olika material och tekniker.

Barnen har förmåga att använda matematiska begrepp i sitt kunskapssökande och där digitala verktyg har en naturlig plats i utbildningen.

Barnen har rätt till arbetsro och ett lugn utifrån våra strukturer och planering.

Barnen visar rörelseglädje och välbefinnande.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet har uppnåtts under året.

Enheten arbetar utifrån en inspirerande och utmanande miljö med tydliga strukturer för dagen och där det finns ett varierat och genomtänkt basmaterial.

För att skapa ett lugn och en arbetsro samt kunna möta varje barn arbetar vi med grupper i gruppen. Barnen får möjligheter att göra olika val.

Barnen ges tid för att leka där pedagogerna är närvarande och utforskar tillsammans med barnen.

Vi använder utemiljön på gården till att tex. Introducera rörelselekar men även för barnens engagemang för rörelseaktiviteter. Skogen inbjuder till undervisning och att utforska naturen.

Vi skapar miljöer som är tillgängliga och inkluderande för alla barn. Miljöerna ska främja till samtal och uppmuntra till frågeställningar, problemlösningar och nyfikenhet.

Vi använder digitala verktyg som ett hjälpmedel i lärande syfte.

Pedagogernas observationer och deltagande i lekar har bidragit till att lekstrategier utvecklats, samtidigt som det är grunden för den didaktiska planeringen inför kommande undervisningstillfällen. Det har synliggjorts genom pedagogisk dokumentation, där möten och samtal bidragit till att vi lärt av varandra. Vi har fångat upp intressen och lärområden som funnits och fört de vidare in i läsårets projekt för nya kunskaper.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2024-12-31	
Analys Enhetens förskolors lärmiljöer pågår och är i ständig utveckling. Årstabergets förskolor har väl utvecklade dokument vad gäller lärmiljöer. Alla inköp samordnas av ateljérista och biträdande rektor i syfte att garantera likvärdigt material.			

Enhetsmål: I Årstabergets förskolor är gruppen en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme till inflytande och blir lyssnad på.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen erbjuds en likvärdig inkluderande utbildning utifrån varje barns olika behov och förutsättningar.

Barnen erbjuds en miljö där ett bemötande förhållningssätt genomsyrar verksamheten. Ett förhållningssätt som är respektfullt och inlyssnande. Barnen har inflytande och är delaktiga i sin utbildning och kan ta egna initiativ.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet uppnåtts under året.

Alla barn har getts lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Detta har möjliggjorts eftersom pedagogerna arbetar metodiskt och strukturerat med grupper i gruppen. Pedagogerna har använt pedagogisk dokumentation samt lärloggar för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Pedagogerna har observerat barnen enskilt och i grupp, skrivit dokumentationer och reflekterat över dessa med syfte att fånga in, utmana och pröva olika arbetssätt kring jämställdhet och demokrati. På bl a samlingarna och vid matsituationer får barnen möjlighet att bli lyssnade till och sedda samt öva på turtagning och ett aktivt lyssnande. På alla hemvister finns ett varierat material, utifrån läroplanens mål och intentioner, som ger en mångfald till lek och aktiviteter och där barnen själva kan göra sina val.

Pedagogerna har arbetat utifrån att barnen fått reflektera och diskutera med varandra om de upplevelser, aktiviteter de gjort. Detta har skapat ett större engagemang och nyfikenhet att utforska mer, lära mer hos barnen. Barnen är högst involverade i sin egen utveckling vilket är och har varit positivt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

— Inga data

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt kultur- och föreningsliv

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att kulturaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper och bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer. Kultur och skapande integreras i verksamheternas löpande arbete.

För att nå nya målgrupper är det angeläget att alla barn får prova olika former av skapande och kultur tidigt. Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Unga och vuxna får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer.

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet och stadsdelsnämnden

utvecklar löpande samverkan med föreningar i syfte att stärka föreningslivet i stadsdelsområdet.

Nämnden arbetar även för att underlätta för närvaron av kultur i stadsdelsområdet, utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program.

Förväntat resultat

- Barn, unga, vuxna och äldre i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- Samarbete med föreningar och nätverk mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Enhetsmål: I Årstabergrs förskolor erbjuds barnen varierande kulturaktiviteter.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Barnen har tagit del av olika former av kultur och kulturyttringar

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet delvis har uppnåtts

Vi har inte besökt biblioteket i den utsträckningen vi tänkt.

Vi har gett barnen möjlighet att möta och själva prova att skapa olika former av kultur och skapande på förskolan genom t ex. litteratur, musik, sång och dans, drama och andra estetiska material.

Vi har planerat och genomfört olika typer av kulturevenemang så som egna traditioner i enheten. De äldre barnen har fått ett teaterbesök som var uppskattat.

Vi kan se att barnen tar för sig och vågar uttrycka sig mer i gruppen.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

— Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,3 kg CO2 per kg livsmedel			1,3 kg CO2 per kg	1,6 kg CO2 per kg	1,6 kg CO2 per kg	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
				livsmedel	livsmede 	livsmede 	

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

— Inga data

Beskrivning

Stadsdelsnämnden arbetar kontinuerligt med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av utbildningar som till exempel hållbara vård- och omsorgsboenden samt en utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från konsumtion minskar och stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation.
- Stadsdelsnämnden ska minska inköp av plast- och engångsprodukter.
- Avfall som uppstår mäts och sorteras och tas om hand på ett resurseffektivt sätt .
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning minskar med hälften av mandatperiodens mål om en tioprocentig minskning.

Enhetsmål: Enheten är energieffektiv och resurssmart med en minimal klimatpåverkan

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från konsumtion minskar och stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation.
- Stadsdelsnämndens användning av engångsprodukter minskar med ett särskilt fokus på plast.
- Avfall som uppstår mäts och sorteras och tas om hand på ett resurseffektivt sätt .
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning minskar med hälften av mandatperiodens mål om en tioprocentig minskning.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet delvis har uppnåtts.

Vi har kommit långt i detta arbete och har än mer involverat och engagerat barnen då vi arbetat mer aktivt mot Agenda 30 med hjälp av vårt fokusområde kring Hållbar utveckling. Men det är ett pågående arbete som hela tiden kan förbättras.

Många pedagoger uppskattar att vi lyser på detta viktiga område och involverar och lär barnen så mycket som möjligt som de kan ta med sig för att kunna påverka så att vi skapar ett mer hållbart samhälle.

Vi har utvidgat vårt fokusområde med social hållbar utveckling där det handlat om att ge barnen en röst i ett större sammanhang, skapa en gemenskap där deras rättigheter och skyldigheter stärks och att de utvecklas som samhällsmedborgare. Varje dag har barnen fått genom mindre sammanhang förutsättningar att mötas i lek, samspel, samtal, reflektioner, utmaningar och frågeställningar, vilket vi sett resulterat i att barnen blivit lyssnade på, får sin röst hörd, och att respektera varandra.

Hållbar utveckling finns ständigt med som en stående diskussions och reflektionspunkt på alla våra möten, nätverk, APT och arbetslagsreflektioner vilket medfört att det blivit ett levande fokusområde.

I övrigt har kockarna hela tiden arbetat medvetet för att utveckla kunskapen om klimatsmarta livsmedel och arbetssätt samt att minska matsvinnet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	62,9 %				70 %	70 %	2024
Analys Då vi haft ett ansträngt år med ekonomin i enheten har kockarna haft hålla den ekologiska andelen livsmedel, helt enkelt för att klara sin budget. Dock har enskilda kök lyckats bättre än andra. På våra kockmöten har vi diskuterat och planerat för gemensamma matsedlar för att se möjligheter att höja andelen trots ökade livsmedelskostnader. Vi har enats i mellanmål och frukostar samt vid olika traditioner. vi kommer fortsätta det arbetet 2025.							

Nämndmål: Parker, förskolegårdar och naturmark utvecklas med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att vidta åtgärder som finns beskrivna i stadens handlingsplan för biologisk mångfald och i stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Skötselplanen för biologisk mångfald ligger till grund för arbetet med att stärka den biologiska mångfalden i Älvsjöskogens naturreservat. Reservatet fyller en viktig funktion för den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och i staden. Arbetet med att omvandla klippta gräsmattor till ängsmarker fortsätter. En avvägning görs med behovet av öppna ytor för rekreation och klippta gräsmattors funktion som kolsänkor.

Stadsdelsnämnden deltar i arbetet med gemensamma lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar, som efter avslutat arbete ska implementeras. Syftet är att skapa pedagogisk kvalitet i utemiljön och gröna gårdar. Som en del av arbetet med gröna förskolegårdar tar stadsdelen i samarbete med SISAB fram ett pedagogiskt material som ska inspirera till arbete med biologisk mångfald och odling på förskolegården.

Arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedelsinköp och måltider vidareutvecklas där forum för att främja lärande och utbyte mellan verksamheter kommer att vara prioriterat. Parallellt med detta kommer det att pågå en utredning inom förskolan angående möjligheten att starta en ny enhet som arbetar med frågor inom hållbar kost och livsmedelshantering. Inom äldreomsorgen fortsätter utvecklingsarbetet för att underlätta kloka livsmedelsinköp bland annat genom att ta fram en gemensam baslista över hållbara livsmedel tillsammans med äldreomsorgens dietist.

Målet nås vidare genom att stadsdelsnämnden arbetar med anpassa stadsdelsområdet till ett förändrat klimat i enlighet med handlingsplanen för klimatanpassning.

Förväntat resultat

-Stadsdelsnämnden stärker den biologiska mångfalden genom att vidta flertalet åtgärder utifrån de förslag som anges i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) 2022.

-Stadsdelsnämnden vidtar klimatanpassningsåtgärder utifrån behov och arbetar i enlighet med handlingsplanen för klimatanpassning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

— Inga data

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

— Inga data

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Byggvarubedömningen och Chemsoft i syfte att minska exponeringen för skadliga ämnen och kemikalier. Arbetet med att minska användningen av engångsprodukter med särskilt tyngdpunkt på plast vidareutvecklas ytterligare. Särskilt prioriterat för 2024 kommer att vara arbetet med vägledningen hållbara vård- och omsorgsboenden. Arbetet för en kemikaliesmart och giftfri förskola pågår sedan ett antal år med stöd från Kemikaliecentrum.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Samtliga anläggningsprojekt loggas i Byggvarubedömningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2024-12-31	
Analys Vi har nått nivå 2 för länge sedan och har bara material som är godkända. Samtliga inköp görs via bitr. rektorer och artillerista som säkerställer att inköpen är kemikaliesmarta.			

Enhetsmål: Enheten bidrar till en god livsmiljö och har giftfria verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden ska minska inköp av engångsartiklar i plast.

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet uppnåtts under året.

Vi kan se att våra kontinuerliga köksträffar med alla kockar och nu även köksbiträden stödjer likvärdighet och till kvalitet för alla våra kök. Alla kockar gör sina inköp i Agresso och gör medvetna val av inköp.

Vi ser det som viktigt att pedagoger och kök samtalar och möts kring frågor om mat och måltider för att verka för inflytande och delaktighet i varandras verksamheter. Därför är numera även kockar med på APT för att lyfta dessa frågor och för att skapa samarbete och delaktighet.

Vi har en tydlig styrning gällande inköp så att normen hålls. Vår arbetsmiljögrupp och vår ateljérista bidrar till ökad kunskap bland medarbetarna.

Vi gör medvetna val av inköp och vi kompletterar våra lärmiljöer med natur och återvinningsmaterial. Vi har en tydlig plan för hur vi ska använda kemikaliepeng för att fortsätta att fasa ut plast.

Uppföljning sker;

- i köksgruppen där biträdande rektor, rektor, kockar och köksbiträden i enheten ingår.
- i arbetsmiljögruppen där rektor och en representant från varje förskola ingår.
- i ateljégruppen där ateljérista och representanter från varje förskola ingår.
- i den utökade ledningsgruppen där rektor, biträdande, ateljérista och samordnare från varje förskola ingår.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

— Inga data

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

— Inga data

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex ♀	77				79	83	2024
Analys Vi ser att vi ligger strax under årsmålet. Det har varit ett ansträngt år med budget som inte varit i balans och en ledningsgrupp som varit relativt ny, vilket har skapat lite gungning i organisationen. Under året har vi arbetat mycket med arbetsmiljön och hoppas få se en ökning i enhetens AMI under 2025.							
  Sjukfrånvaro ♀	10,3 %	10,7 %	10,3 %	9,9 %	8,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Vi har en stor andel längre tids sjukskrivna i enheten vilket ökar vår siffra men vi har tydliga rutiner för hur vi arbetar med detta. Vi har regelbundna avstämningar med pedagogerna samt med HR. Planer för återgång i arbete. Detta är en prioritet inför 2025 då vi också fortsätter med vårt arbete kring friskfaktorer och vår arbetsmiljö.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	3,9 %	3,3 %	4 %	4,8 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Vi ser att vår korttidsfrånvaro äntligen börjat minska även om vi inte når upp till vårt årsmål. Vi har haft samtal, förtydligat rutiner kring pedagogernas sjukfrånvaro. Regelbundna avstämningar med personal och HR. Vi har arbetat med arbetsmiljön och med friskfaktorer och kommer fortsätta med det under 2025.							

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

— Inga data

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet ha fokus inom områdena; trygga anställningsvillkor, systematiskt arbetsmiljöarbete, kompetensförsörjning och ledarskap.

Trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. I bemanningsstrategin och inför varje rekrytering ingår att kartlägga möjligheten att erbjuda heltid till de medarbetare som ofrivilligt arbetar deltid.

Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen är en friskfaktor och fortsatt ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. Stadsdelsnämnden tydliggör arbetet med friskfaktorer för att på ett främjande sätt förstärka hållbara, hälsosamma och attraktiva arbetsplatser.

Ett aktivt strategiskt arbete med kompetensförsörjning utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera medarbetare med rätt kompetens för uppdraget. Vid bemanning och inför rekrytering är det av stor vikt att analysera vilken kompetensprofil som bäst matchar verksamhetens kommande uppdrag och mål, för att bibehålla en hög kontinuitet av rätt kompetens i verksamheten. Rekryteringsprocessen säkerställer att bemanning och rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med en hållbar bemanningsstrategi för verksamheten.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap, där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. En analys av förvaltningsorganisationen kommer att genomföras under året utifrån stadens nya riktlinjer för chefsstruktur samt riktvärde för antal medarbetare per chef. Organisationen ska, förutom att möjliggöra ett närvarande ledarskap, även skapa förutsättningar för medarbetare att ha inflytande över sin arbetssituation och vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen. Detta är även ett led i att gemensamt nå måloppfyllelsen i medarbetarenkäten (ökat aktivt medskapandeindex (AMI)) samt ett stärkt arbetsgivarvarumärke både internt och externt.

Medarbetare ska uppmuntras att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus i enlighet med kvalitetsprogrammet.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har en hög andel tillsvidareanställda på heltid
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet
- Den totala sjukfrånvaron minskar till 8,5 %

- Strategisk kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål
- Förutsättningar för närvarande ledarskap förbättras
- Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar till 79

Enhetsmål: Enheten är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Enheten har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet
- Enheten arbetar aktivt med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron för dag 1-14 till 3,5% eller mindre
- Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar till 79

Analys

Enheten bedömer att enhetsmålet delvis uppnåtts under året.

Genom ett tillgängligt ledarskap där medarbetarna ska känna sig sedda och bekräftade i sin profession skapar vi en god arbetsmiljö. Vi är tydliga med att arbetsmiljön ska vara fri från kränkningar, trakasserier, diskrimineringar mm och har kontinuerliga genomgångar kring rutiner av eventuellt sådana handlingar. Vi hanterar eventuella problem skyndsamt och åtgärdar det som eventuellt kan orsaka ohälsa i arbetsmiljön.

Genom våra hälsosamtal fångar vi upp medarbetare så vi i rätt tid kan sätta in insatser och därmed minska sjukfrånvaron. Vi har under höstterminen "steppat upp" ytterligare och fångat upp och satt in insatser.

Under vårterminen har vi utifrån medarbetarenkätens resultat tagit fram handlingsplaner för förbättrad arbetsmiljö på alla förskolor i enheten. Arbetsmiljöarbetet finns inlagt systematiskt i årshjulet så att tid för diskussioner och samtal finns på APT. På höstterminens samtliga APT har vi arbetat kring arbetsmiljön, vilket vi hoppas på ger en förbättrad arbetsmiljö som i sin tur leder till lägre korttids sjukfrånvaro.

Kompetensutveckling för samtliga medarbetare genom våra APT, pedagogiska möten, workshops och föreläsningar stärker kvalité och stärker en god arbetsmiljö.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

I och med det underskott enheten hade under 2023 har vi under 2024 bedrivit enheten mer resurseffektivt. Det har och är viktigt att vi har en öppen, transparent dialog i enheten med att fortlöpande informera om det ekonomiska läget så att alla medarbetare förstår varför vi tar de beslut vi tar. Vi har tydliggjort olika nyckeltal för att alla ska få en klarare bild av intäkter och utgifter. Vi har sett över organisationen kring grundbemanning och tydliggjort för alla medarbetare eventuella ändringar. Om vi behövt göra ändringar på grund av ekonomin har vi

varit tydliga med till alla medarbetare vad beslutet beror på.

Ekonomi är viktig och en balans för att även bibehålla kvalitén på verksamheten. Vi har månatliga prognosuppföljningar med controller för att säkerställa en budget i balans. Vi har också täta kontakter med kö handläggare för att säkerställa att vi har fulla barngrupper.

Vi har tydliga rutiner kring inköp av material och förbrukningsvaror. Vi ser över våra övriga kostnader och vi gör medvetna val kring inköp och reovering och upprustning av lokaler. Då vi haft en hög andel korttidsvikarier som tårt på vår ekonomi har vi justerat rutiner under året. Vi har under året testat att ha egna timvikarier i stället för bemanningsföretag. Vi ser att det har gett ett positivt resultat.

Vi har arbetat för att förskolorna ska stötta varandra och välja att samarbeta och stötta varandra framför att sätta in vikarier. Att stärka medarbetarnas känsla för hela förskolan, hela enheten är något vi arbetat med och kommer fortsätta arbeta med..

Det har varit svårt att få med alla medarbetare i att se helheten för hela enheten, att vi måste göra förändringar i organisationen för att få en budget i balans. Den transparens vi haft med ekonomiska genomgångar på varje APT har mottagits både positivt och negativt. Arbetet har medfört att en del medarbetare valt att sluta vilket skapat viss oro i organisationen. Men allt arbete vi gjort har resulterat i att ekonomin går åt rätt håll, dvs vi går mot en budget i mer balans.

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Enheten har arbetat med att fördjupa arbetet kring de fokusområden som råder, Tillgänglig förskola, Social hållbar utveckling samt Estetiska uttrycksmedel så som skapande, dans, drama osv. Det har tenderat förståelse och fördjupat lärande hos både pedagoger och barn.

Verksamhetsplan 2024 har kommunicerats i enheten fortlöpande och konkretiserats genom att varje avdelnings planering har utgått från den samt enhetens Utbildningsplan.

Utbildningsplanen är en del av enhetens systematiska kvalitetsarbete och har följts upp och följs upp genom hemvisternas/avdelningarnas reflektionsunderlag i OneNote, pedagogisk dokumentation på hemvisten/avdelningen samt genom undervisningsplaner och lärloggar i Skolplattformen.

I enheten finns flera stödfunktioner som bidrar till vår utvecklingsinriktade organisation. Förutom olika pedagogiska reflektionsmöten och workshops erbjuder vi också praktisk handledning i de olika arbetslagen. Våra processer är meningsskapande så att alla förstår syftet med varför vi gör vissa handlingar och att det ska ge ett mervärde. Medarbetarnas organisationsidentitet påverkar möjligheterna till ett kollektivt lärande i en gemensam

riktning. Vi pratar mycket om riktning och ramar, men värnar också om att det ska finnas en stor frihet för medarbetarna att utforma och påverka sina arbetsuppgifter inom ramarna. Delaktighet och inflytande i kombination med ansvar och förtroende främjar en god och hälsosam arbetsmiljö.

De veckovisa förskolläramötena är ett annat viktigt forum som vi utvecklat. Samordnarna leder mötena och även här finns en plan för innehåll och upplägg. En gång per månad finns stöd från ledningen med, så att en kontinuerlig kompetensutveckling och uppföljning sker. Fokus under läsåret har varit enhetens Utbildningsplan. Vi har arbetat och arbetar med att utveckla vår Utvecklingstimme i samband med APT så att pedagoger mer och mer kommer att involveras och planera för den tiden. Målet har varit och är att öka det kollegiala lärandet än mer och dela goda exempel som finns i enheten. Vi har kommit en bit på vägen.

Barn hälsa teamet har bidragit med föreläsningar samt handledning till enhetens pedagoger. I enheten finns många barn i behov av särskilt stöd och för att kunna möta upp dem på deras nivå krävs det ett nära samarbete med specialpedagog, barnpsykolog, logoped osv. I de arbetslag vi sökt handledning är dessa samarbeten igång.

Genom en öppenhet och en transparens i organisationen ska varje medarbetare känna sig trygg i att utföra sitt arbete. Medarbetarna ska genom t ex. APT, fredagsinformation från rektor, tillgänglig ledning, handledning, forum för kollegialt lärande, årshjul, kalendarium, skyddsronder, medarbetarsamtal, kunna känna sig hörd och lyssnad på. Det finns en tydlighet i allas rättigheter och skyldigheter.

Övrigt

Agenda 2030 och Barnkonventionen:

Det sociala hållbarhetsperspektivet inbegriper mycket av den värdegrund som förskolans uppdrag vilar på. Det handlar om respekten för livet i alla dess former – människors lika värde, integritet, solidaritet, jämställdhet och inkludering. Utbildningen ska ha ett demokratifokus och ge barn förutsättningar att utveckla förmåga att ta ansvar för sig själva, sin omgivning och ett gemensamt hållbart samhälle. Barns delaktighet och inflytande över sin utbildning och vardag är ett viktigt steg mot att utveckla ett demokratiskt förhållningssätt. Med utgångspunkt i barnens egen erfarenhetsvärld kan man sedan vidga perspektivet och tala om barn i världen och våra olika livsförhållanden.

Våra insatser stödjer och bidrar inom de Globala målen, mål 4 (God utbildning för alla), 5 (Jämställdhet), 10 (Minskad ojämlikhet) och 12 (Hållbar konsumtion och produktion) och i Barnkonventionen artikel 2 (Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras på någon grund), 3 (Barnets bästa ska bedömas, beaktas, och prioriteras i alla åtgärder som rör barn), 6 (Alla barn har rätt till liv och utveckling) och 12 (Alla barn har rätt att göra sin röst hörd och få sin åsikt beaktad i alla frågor som rör barnet).

När vi tänker hållbar utveckling så handlar det om vår gemensamma värld, hur vi använder den och hur vi kan använda den mer hållbart. Utifrån barnens livsvärld handlar det mycket om den värld som är central för dem där förskolan och den gemenskap med pedagoger och kamrater där är grundläggande för vidare kunskapsvidgande möjligheter. Vi ska utgå från

barnens erfarenheter och nyfikenhet kring ämnet och erbjuda barnen möjligheter att undersöka, utforska och resonera kring vår värld och dess olikheter. Den sociala hållbara utvecklingen handlar för oss i förskolan om barnens rätt till sin egen unika identitet och att bli bekräftad för den man är. Att alla barn ska känna att de är en tillgång till gruppen och ska erbjudas möjligheter till att få utvecklas och samspela med barn och vuxna på förskolan. Att arbeta med social hållbar utveckling handlar om att ge barnen en röst i större sammanhang, skapa en gemenskap där deras rättigheter och skyldigheter stärks och att de utvecklas som samhällsmedborgare.

Det här har vi organiserat genom att i mindre sammanhang ge barnen förutsättningar för att mötas och skapa normer för hur vi är mot varandra, göra alla barn delaktiga och fördela tid, utrymme och resurser på ett sätt som ger alla barn lika rättigheter och möjligheter. Genom lek, samspel, samtal, reflektioner, utmaningar och frågeställningar övar vi varje dag på att både lyssna in varandra och lära oss ge uttryck för egna tankar och åsikter. Barnen ska få känna sig bekräftade i den personen den är och att alla är en tillgång till gruppen.

Arbetet med hållbar utveckling sker dagligen under alla dagens aktiviteter både i planerade och spontana undervisningstillfällen. Även i omsorgssituationer, kost och hälsa och förhållningssätt.

En återkommande gemensam FN-vecka på hösten samt en Hållbarhetsvecka på våren genomförs i hela enheten. Ett hållbart fokus genomsyrar allt vi gör i förskolan, från inköp till hur vi medvetet arbetar med barnen och vår gemensamma miljö och material ur ett varsamt hållbarhetsperspektiv. Då alla barn och alla som arbetar på förskolan är inkluderade i arbetet med social hållbar utveckling så ska det arbetet även bjuda in till samtal och möten med vårdnadshavarna för ett samarbete med hemmen.

Synpunkter och klagomål:

Ett par mail om att förskolan har fantastiska pedagoger. Kom i samband med att barnet slutade på förskolan.

Ett par synpunkter om att det har varit långsamt med att få information kring organisationen för höstterminen, när det gäller barnens avdelning, vilka pedagoger som ska arbeta där osv. Vi har förklarat med att det varit ovisst med barnintag och att det har varit pedagoger som sökt utbildningar och inte vetat om de kommer in eller ej. Dessa synpunkter har kommit från både vårdnadshavare och pedagoger.

Ett par klagomål angående höstens schema har kommit in från pedagoger. Det har hanterats med samtal.

Under senare delen av hösten har vi hanterat arbetsmiljön bland personalen som har lett till att vi har tagit in extern hjälp från Falck och genomfört en OSA.

Vi hanterar *alltid* alla klagomål och inkomna synpunkter skyndsamt. Vi erbjuder *alltid* de eller den som inkommit med ett klagomål ett möte eller ett samtal i *närtid* om det finns ett behov av det.

Redovisning av synpunkter och klagomål

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
Beröm	Antal beröm	10	4		14 st	
Från vem har klagomål eller synpunkt inkommit?	Annan (t.ex. okänd)					
	Medarbetare/verksamhet inom förvaltningen	10	5		15 st	
	Närstående (anhörig, god man, etc.)					
	Samverkanspart (ex annan förvaltning, Region Stockholm, Polis)					
	Skolinspektionen					
	Vårdnadshavare	13	4		17 st	
Vad gällde klagomålet eller synpunkten?	Annat (ange vad i rapporteringsvyn)	10	8		18 st	
	Bemanning (Kontinuitet, vikarieanskaffning)	8			8 st	
	Bemötande	7			7 st	
	Beslut (missnöje, avsaknad av beslut, ej kommunicerat etc.)	5			5 st	
	Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)	4			4 st	
	Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet	4			4 st	
	Fråga/idé					
	Fysisk inne- eller utemiljö (ej städad, avsaknad av material etc.)	5	1		6 st	
	Hantering av personuppgifter	1			1 st	
	Kompetens					
	Kränkande behandling	7			7 st	
	Mat och måltider	4			4 st	
	Teknik, verksamhetssystem och IT-relaterade frågor					
	Tillgänglighet (öppettider, telefontider, fysisk miljö)					
	Utebliven/försenad insats eller aktivitet					
Återkoppling	Antal klagomål där återkoppling har lämnats	23	9		32 st	

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
Åtgärder	Antal klagomål där åtgärder vidtagits	10	9		19 st	